

„חיי נשואים“

רומן מאת דוד פוגל, ספר ראשון. „ספרית
פרוזה מקורית“, הוצאת „מצפה“
ירושלים-תל-אביב, תר"ץ.

ברומן זה, כמו בספורו הראשון „כבית המרפא“
(בהוצאת „מצפה“) מכניס אותו ד. פוגל אל סביבת
חיים זרה לנו (ולספרות העברית) מתוך אינטימיות
ורעות של אדם אשר נהירין לו כל נפתולי-חייהם
וגלויים לפניו כל מסתרי נפשם של גבוריו.

עד עכשו היו רק חיי היהודים ברוסיה ובפולניה,
ובזמן האחרון גם אלה שבאיי (ראובני, בורלא, קמחי
ועוד) ושבאמריקה (הלקין, שוער ועוד), נשקפים
בבואת ספרותנו ומשמשים בתור נושאים לספורים
ולרומאנים, אולם חיי היהודים (המתכוללים אמנם)
בשאר הארצות, וב-חוד באלו אשר שם נבדל היהודי
רק במנהגיו הדתיים משאר יציבי הארץ, נשארו לנו
זרים ותמוהים, נכרים היו לנו ארחות חייהם, הסביבה
אשר בה הם נמצאים, המעגל אשר בו מסתובב
גלגל-חייהם של היהודים הללו—ולכן נראים בעינינו
ספורי פוגל מוזרים, ולא אגזים אם אומר, אקזוטיים
קצת, וביחוד בהארת הנקודה היהודית אשר בהם.

בה „חיי נשואים“ נסה פוגל להכניסנו לעבי
חייהם של יהודים - אשכנזים בוינה, הדמויות,
התלבטויותיהן ונפתוליהן, אשר העלה על הבד,
נותנות אותהן, שטפלה בהן יד אמן אשר רגש
הסתכלותי חד וחוש פסיכולוגי חריף לו.

בתור נושא לרומאן בחר, כנראה כתוך השם,
את הנשואין ורצה לגלות לנו את הלוט הלוטה על
פניהן, לחשוף את הצביעות, השקר והחנופה השוררים
בחיי המשפחה. עד כמה שתפס והצליח למסור פרוב-
לימה זו עדיין קשה לדון לפי שעה מתוך הספר
הראשון שהוא שלישי מכל הרומאן התופס ג' חלקים.

בספר זה מעביר הוא לפנינו את נשואי גבורן
רודולף עם תיאור, שהכירה רק יום אחד, שלא נישאה
לו רק כדי לנצלו ושיקרא שמו עליה ובחדשים
הראשונים הצליחה כבר לדכא אותו ולהטילו אל תחת
מרותה; הוא מספר לנו על חייהם המשפחתיים של
פרנצל וגוסטל—שהבעל הנו השליט היחידי בהם והיא
כפוחה לרצונו וממלאה אותו בהכנעה. הוא נוגע גם
בזוג שלישי, ביוהן ומצי, אשתו האהובה שבגדה בו
— ואעפ"י שאין אנו למדים מעובדות אלה הרבה,
הנה כבר הוצעה המרקעת שעליה, מקוים אנו, יעביר
המספר את פרובלימת הנשואין בהיקפה היהודי והכללי...

טפוסי מאוד לגבי פוגל, כמו גם „כבית המרפא“,
הוא תאור הנוף, שאליו הנהו מקדיש יותר מן הנחוץ—
אלא „וינאיות“ זו, שברוחה ספוג הרומן, הטביעה את
חותמה הניכר עליו. אצל פוגל בולטת הנעימה הוינאית
האוצלת על כל יצירתו את הרוך המיוחד הספוג
הלך-רוח דק ועדין, את ההומור החנון שהוא ברוך בו
ובעקר את הדופק הספורי החי, האימפולסיבי והמצודר.
קשה בכלל להוציא עליו משפט ולגלות בו פנים להלכה
לטוב או לרע— את זה נראה בחלקים הבאים. אולם
מה עראוי לציין הוא זה, שפוגל לא הכויב את תקוותינו
שתלו בו מהופעת ספורו הראשון— התמונות נחנות
באפיות שלוה, בשלמות ובגווניות חיה, שלוב המאורעות
הוא מענין, מגרה והרמוני ואין בו מן ההפתעות
הננעצות במטוה הספורי. הסגנון שוטף ומקסים ביפיו
ובחנו, השפה עשירה ויש בה הדושים ואמצעי-בכוי
קולעים אל המטרה.